

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželno vso leto 25 K, na pol leta 13 K, na četrt leta 6 K 50 h, na jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnštvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnštvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnštvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Razgled po cerkvenem življenju v letu 1901.

Spisal vseučiliški prof. dr. T. G. Masaryk v Pragi.
(Dalje.)

Liberalna in znanstvena smer med katoliškimi teologi v Nemčiji si izsiljuje od nas spoštovanje. Ne samo med tako imenovanimi reformnimi katoliki, izmed katerih izdaja dr. Müller svoje reformno glasilo (»Renaissance«) in Bumüller (v Würzburgu) časnik »Freie deutsche Blätter«, ampak tudi med drugimi teologi. Letos dokončani frajburški cerkveni leksikon je zadosten dokaz znanstvenih katoliških teženj, ki obenem jasno izpričuje, kako ugodno vpliva na katolicizem v Nemčiji protestantsko sosedstvo. Ako možje, kakor pl. Hertling, brez vseh ovinkov pripuščajo »katoliško inferioriteto« v mnogih strokah, potem moremo neumno samoljubje avstrijskih katoliških vodij samo pomilovati. Vsekakor bi imeli naši milostivi škofje, ki nameravajo graditi katoliško vseučilišče, o tem razmišljati, zakaj se je ravno letos namenilo »Görresovo društvo«, da s povdarkom in odločno posvari katolike v zadevah »katoliške inferioritete« s pomočjo Lossenova spisa »Der Antheil der Katholiken am akademischen Lehramte in Preussen 1901.«

Da je liberalno in reformno gibanje v katolicizmu klerikalcem trn v oči in zelo zoperno, to je jasno izpričala — »Kreuzzeitung«; neki ultramontanec naznanja ondi pod varstvom protestantskega lista Müllerju, Spahnu, ravnokar umrlemu Krausu in drugim ekskomunikaciji, to je cerkveno izobčenje. In ultramontanizem nahaja svoje prijatelje in zaščitnike ne le v »Kreuzzeitung«. Saj so celo protestantski listi opozorili na Mommsenovo zahtevo, s katero tirja »znanstvo brez pojojev«. Izmed konservativnih protestantskih teologov nihče ni podpisal te adrese, gotovo ne samo zaradi tega, ker Mommsen ni dovolj jasno določil pojem znanstvene brezpogojnosti. Protestantski teologi niso zaman hospitalirali v klubu centruma; če se

tedaj razširjajo iz Nemčije vesti, da je na pr. državno pravdnštvo zaplenilo odgovor Tolstega sinodu, se nam radi tega pač ni treba čuditi, kajti to nam le izpričuje, da se čutijo klerikalci v vseh cerkvenih deželah solidarnimi.

Radi katoliškega reformnega katolicizma nimajo protestantski klerikalci nobenega veselja, ker imajo dovolj sitnosti in opravila v lastni cerkvi z reformnim protestantizmom; kajti za nič drugega se ne gre v Harnackovem slučaju, kateri se tako pogosto preresetava. Harnackova predavanja: »Das Wesen des Christenthums«, izdana v posebni knjigi, so obrnila nase interes vseh cerkvenih in teoloških krogov. (I. izdaja je izšla lani). Jako mnogo teologov raznih smerij se je pečalo s to knjigo, eni so bili zanj, drugi pa zoper; nekateri cerkveni zbori so jo obsodili. Harnack se je pa nasproti izrazil v slavnostnem govoru zoper razširjenje teološke fakultete v splošno versko fakulteto (ta govor je možno zdaj najti v brošuri: Die Aufgabe der theol. Facultäten und die allgem. Religionsgeschichte) in je odločno zavrnil ustanovljenje stolice za splošno versko znanstvo zunaj teološke fakultete. Da je tako storil, radi tega so mu zamerili celo njegovi lastni pristaši in dijaki; za nas pa je to poučno, če opazujemo, kako se v protestantizmu prikazuje ravno tako boj med cerkvenimi konservativci in naprednjaki, kakor v katolicizmu, in kako se ista vprašanja (razmerje cerkve do fakultet) tu in tam razmotriva; seveda se kaže vzlic navideznemu paralelizmu dokaj velik razloček, kateri se v obče javi med katolicizmom in protestantizmom, ter njunim razmerjem do moderne kulture. Zapomnimo si vendar prav dobro, da se že v Nemčiji ne plašijo tako hudo pred možnostjo splošnega verskega znanstva v okrožju teološke fakultete. Tudi bi bilo treba, če se govori o reformnem protestantizmu, imenovati poleg Harnacka še mnogo drugih, kakor tudi na drugi strani niso med Harnackovimi nasprotniki samo orthodoxni teologi.

Luterska deželna cerkev je imela tudi dovolj opraviti z Göhrejem. Ker je isti pristopil k socialni demokraciji, zato se je zbral konzistorij braniborske provincije, ki je nagovoril Göhreja, naj se »prostovoljno« odpove pravic duhovniškega stanu; Göhre je odgovoril: »Hočem prizanesljivo ravnati s kraljevskim konzistorijem. Kakor mi je isti namignil, me je čakala disciplinarna preiskava, dasi bi me taka popolnoma opravičila in široke kroge ljudstva o marsičem poučila, kar je znati v naših časih velepomembno. Odpovedam se temu zadoščenju samo radi tega, da se obvarujem celo najmanjše slutnje, da pri takih nazorih in pojmi, kakor jih je izrazil kraljevski konzistorij in katere jaz smatram kot napačne in duhu ter nauku Kristovemu neprispodobne in nasprotno, da torej pri takih nazorih v istini še spoštujem svoj stan kot duhovnik pruske deželne cerkve.« — »Christl. Welt« po pravici vpraša, kako hoče priti oficijalna cerkev v dotiko z maso delavstva, ako se njeni služabniki ne bližajo ljudstvu? Uradni in uradniški spoznavalci krščanstva so si povsod enaki.

Simpatije Nemcev z Buri so tudi nekoliko verskega sorodstva. Urednik časnika »Christl. Welt« je v odprtem listu apostrofiral angleškega škofa v Rochestru: odgovor angleškega škofa je bil jako slab. Enaka nasprotja v protestantizmu treba je opazovati, kajti na drugi strani si prizadevajo protestantje raznih cerkv se tesneje združiti. Za nemško cerkev (vsaka nemška država ima svojo »Landeskirche«) je sam cesar Viljem izrekel željo ob priliki 300letnega slavlja vojvode Ernesta Pobožnega v Goti, naj se Nemčija tudi cerkveno združi. Lanskega leta (od 3.—5. septembra) je zborovala v Lundu v Švediji 10. občna luterska konferencija. Izmed 1500 udeležencev jih je bilo 300 Nemcev; Danci in Norvežci so bili v neznatnem številu zastopani; prvi niso posebno naklonjeni Nemcem, drugi Švedom — povsod v cerkvah prihaja nacionalno čuvstvo do veljave.

Kakor povsod, se tudi v Nemčiji na tanko proučuje delavnost misijonarjev; povsod se iščejo sredstva, s kojima bi se kristijanizem posameznih cerkv med nekristijani bolj ukoreninil in lažje širil (na primer z zdravniško delavnostjo misijonarjev). Če se vzame v poštev in v pretres, da izdajajo zdaj evangeliške cerkve vsako leto blizoma 60 milijonov mark za paganske misije in da misijonsko delo opravlja kakih 6000 misijonarjev, potem dovolj ocenimo političen pomen cerkvenih misijonov; katoliška cerkev vzdržuje zdaj nekaj več kakor 7000 misijonarjev (neozženjenih in brez rodbin), izdatki in stroški za nje so znatno (več kakor za polovico?) manjši kakor pri protestantih.

Kar se tiče vprašanja, ali v Nemčiji (in Nemčija nam za to zadevo nudi prav posebno ugodno opazovališče: blizoma 63% protestantov in 36% katolikov) raste število katolikov ali protestantov, odgovarja na isto prof. Sell (Verlust und Gewinn des Protestantismus aus der Jahrhundertwende 1901): Nasproti katolicizmu, ki je dosegel v številkah in cerkveni politiki jako visoko moč, kakršne ni imel kdaj prej, stoji sicer po številu slabše, a vsled različnih duševnih moči krepkejši protestantizem in najbolj važni statistični fakt je ta, da se lahko zaznava neprestani napredek ene konfesije v okraju druge konfesije, in sicer brez izjeme se opazuje, da se manjšine v tem gibanju močneje razvijajo. Specijalno v Nemčiji prestopa k protestantizmu znatno večje število katolikanov, kakor protestantov h katolicizmu. Ravno tako v mešanih zakonih se izgojuje večje število otrok v evangelizmu. (Po Piepersovi: Kirchliche Statistik Deutschlands. 2. izdaja 1900.) Necerkvenih, takoiimenovanih svobodnoverskih društev in zvez je v Nemčiji več in še rastejo. Če se že ne oziramo na proustozidarje, na redove dobrih Templarjev (XII. letni shod od 6. do 8. julija v Libeku) in na druge enake skupščine, moramo vendar omeniti precej malo znane, l. 1859 novo ustanov-

LISTEK.

Vrag.

Spisal Maksim Gorkij.
(Konec.)

Vrag mu pomoli odprto dlan, in Ivan Ivanovič zagleda nekaj brezbarvnega, ničevnega, zgrbančenega, kar je bilo videti kakor stara cunjca.

Ivan Ivanovič je pogledal na svoje častihlepje, tiho vzdihnil ter boječe izpregovoril: »In vendar veste ... ako se pomisli, da je kos mojega srca ... človeku je žal!«

»Ako želite, rešim Vas tudi sočutja.«

»No — no ... kako pa bom brez tega ...«

»Kaj Vam koristi?«

»No, veste! To je vendar dobra človeška lastnost ...«

»Bodisi, kako pa je s hudobnostjo?«

»Ta lahko gre! To naj vzame — vrag! O, oprostite ...«

»Nič ne de ... nič ne de ...«

Vrag se zopet približa Ivan Ivanovičevim prsim, in zopet je začutil Ivanovič bodljaj. In zopet je ležalo na vragovi dlani nekaj kislikasto dišečega, podobnega cunjici ...

»Da, da ...« je dejal Ivan Ivanovič, vihaje nos, »taka je tedaj pri meni ... hudobnost v svoji pravi podobi.«

»Tu je še precej strahopetnosti pri-mešane,« je rekel vrag.

»Tako, tako ... hm ... Toda povejte, prosim, kaj je vzrok, da imajo vsa moja čustva tako nekako ... plehko podobo ... Kakor Meduza ...«

»Zdi se pač, da je Vaša usoda taka, predragi Ivan Ivanovič, odvrne vrag ter vrže z nevoljo kos srca svojega pacienta proč.

»Tako nekako čudno mi postaja,« je priznal Ivan Ivanovič, prisluškujoč srčne udarce.

»Prijetno?«

»Nekoliko lažje, tako svobodno je postalo v mojih prsih ...«

»Ali nadaljujeva operacijo?«

»Ne ugovarjam ...«

»Kaj imate še tam?«

»Vsakovrstno ... vse, kar imajo sploh ljudje ...«

»Jez, na primer?«

»O da! Seveda ... toda, veste ... takega nekaj kakor ... nervoziteto ... dražljivost ... zelo vznemirljivo čustvo!«

»Proč s tem?«

»Vsekakor! Pa samo, veste, nekoliko previdneje, bi prosil ... pri meni je tam

vse malo zmedeno ... Tako sem čutil, ko ste mi izvlekli hudobnost, kako se je ž njo vred premikala sramežljivost ...«

»To je povsem umevno,« je rekel vrag, »celo pri meni se začne vzbujati sramožljivost, ako gledam Vaša čustva ... Preveč že zanemarjate svoje srce ...«

Ali sem sam tega kriv?« je vprašal Ivan Ivanovič. »Srce vendar ni — zob: s krtačo in kredo se ga ne more čistiti ...«

»Tudi to je res ... Tedaj, ali naj operiram? Odstranimo najprej nervoziteto? ...«

»Pripravljen sem ...«

In tretjič se je dotaknil vrag z roko prsi Ivan Ivanovičevih. Ali ko jo je odtegnil — je ležalo v njej cel kup čudne, breztežne in absolutno neoznačljive zmesi. Nikake oblike ni imela, dišala tako plesnivo ter imela dvojno barvo: zelenorjavo, kakršno je videti pri nezrelem sadju, in temno praženo rjavo, kakršne se navzame tako sadje, če segnije.

Vrag je držal to plehko, tresoč se snov v odprti dlani, jo zvedavo ogledoval ter se trudil na vse načine, da bi razvozal, kaj je to pravzaprav.

»N — na, Ivan Ivanovič,« je rekel nekako zmedeno, ne ozirši se na svojega pacienta, »dobil sem nekaj iz Vas, toda kaj? tega ne vem! Kakšne zaklade ste

pač nosili za svojih tridesetih let v svojem srcu! Tu se ne izpozna, mislim, noben kemik ... Toda sedaj, upam, ko ste se rešil vse te ... šare, bodete čist kot angelj ... Kako spreten zdravitelj sem pač, kaj? Častitam Vam, Ivan Ivanovič, k Vašemu očiščenju duše ... K dosegi popolnosti ... ali kako se temu pravi? Upam, da ste sedaj že popolnoma popolen?«

Tedaj je vrgl vrag vsebino srca svojega pacienta na tla, ozrl se na Ivan Ivanoviča in — čisto ostrmel.

Ivan Ivanovič je bil popolnoma zvinjen, oslabljen, zlomljen, kakor da bi mu bile iztrgane vse kosti. Sedel je na stolu z odprtimi ustmi, in z obraza mu je odsevala ona neizrecna blaženost, ki je lastna najčistejšemu rojenim idiotom.

»Ivan Ivanovič!« je zaklical vrag, dotaknivši se ga za rokav.

»Aa ...«

»Kaj Vam je?«

»O ...«

»Čutite kaj?«

»U ...«

»Ali Vam ni dobro?«

»E ...«

»Čudna je ta prikazen!« je vzkliknil vrag ves prepaden. »Mar sem res izvlekel iz njega celo njegovo bitje? Ivan Ivanovič!«

ljene svobodne verske občine (Freie religiöse Gemeinden), da so zborovale od 13. do 16. junija 1901 v Rüdeshaimu. Doktor bogoslovja Schieler, ki je izstopil iz katoliške cerkve, je ustanovil skupno s pastirjem Steudel-om v Bremah poslovni in opravični komité, ki ima prirediti »potovalne shode svobodno-mislečih in versko interesovanih ljudi.« »Deutsche Gesellschaft für ethische Kultur« je formulirala na svojem 6. shodu v Berlinu (19. do 21. oktobra) svoj novi program.

Kakor posebnost navajam še slednjič novi berlinski časnik »Heide«, ki ima propagirati klasično paganstvo (Berlin ima že svoje germanske »druide«) in okoliščina, da socialni demokrat g. Woltmann trdi, da je našel v Jeruzalemu pravi Kristov grob — ni brez pikanosti; možno videti, kako je zagovornik zgodovinskega materijalizma, kar se tiče Krista, v literarnem nasprotju s krščanskimi starinoslavci.

V Ljubljani, 18. aprila.

Državni zbor.

Treh sej je bilo treba, da se je rešil finančni etat. Prejšnja leta se je ta postojanka odpravila v par urah. Pred večerajšjo sejo je bilo podanih več interpelacij, med drugimi je predlagal poslanec Rizzi, da se dovoli mestu Pulju tri milijone kron državne podpore; poslanec Biankini je interpeliral, zakaj je sprejel novi dalmatinski namestnik finančne in poštne uradnike z nemškimi ogovorom, dočim so pravosodni uradniki govorili ž njim italijanski, dasi je 99% prebivalstva slovenskega. — K dnevnemu redu je govoril prvi finančni minister Böhm-Bawerk. Obetal je, da se rešuje vprašanje glede odprave službenih kavcij pri državnih uradnikih ter zatrjuje, da mu je usoda diurnistov pri srcu. — Posl. Conci pozdravlja državno podporo za Prago, dočim jo posl. Völkl pobija, češ, da je to le politično darilo. — Posl. Rieger govori zelo ostro zoper državno loterijo, katere se drži toliko hudodelstev in družinskih nesreč. Država se ne sramuje izdati ljudstvu 30 milijonov kron na leto, za nje pa izdati samo 18 milijonov. Vedenje finančnega ministra v zadevi odprave mitnic in zvišanja plač diurnistom imenuje govornik izsiljujočo politiko, ker hoče dobiti zato dovoljenje za novi davek na vozne liste. — Ko je še govoril poročevalec Gorski, se točka finančnega ministrstva z resolucijami vred sprejme ter se seja pretrga.

Avstrijski prestolonaslednik v Italiji.

Nadvojvoda Franc Ferdinand je pred kratkim potoval po Italiji, se vozil mimo Rima, ne da bi se ustavil, ter je prebil v Neapolju par dni. Posetil ni niti italijanskega kralja, niti papeža. Italijanski listi pišejo, da je storil to zategadelj, ker se ni hotel zameriti papežu, ki je izjavil, da ne sprejme nobenega vladarja ali kneza, ki bi bil prej pri kralju. Italijanski listi do-

»Oa ...«

»Tako je! Edini medmeti so ostali v človeku, pa tudi ti nimajo nikakega smisla ... Kaj naj počnem z njim?«

Vrag je potrkal s prstom na Ivan Ivanovičeve prsi — odmevalo je kakor prazen sod: potrkal na glavo — bila je istotako prazna.

»Tu imate popolnega človeka! O, ti siromak! Izpraznil sem ga ... Ali pa sem mogel tudi vedeti, da si tako slabo napolnjen? Ali kaj naj sedaj začnem?«

In vrag je pomišljal, zroč na nepremični obraz človeka, ki je dosegel svoj cilj.

»Ba!« je vzkliknil hipoma ter tlesnil s prsti. »Dobra misel! Tudi satan bo zadovoljen ... Nekaj veličastnega sem iznašel! Najprvo naj se ta popolnost ne koliko izsuši in potem ... ga nabašem z graham ... In iz njega postane zelo originalna ropotulja, prekrasen kratek čas za satana ...«

Vrag vzdigne Ivana Ivanoviča s stola, zvije ga v culo, vzame pod pazduho ter izgine iz sobe ...

Megla se je bila že razpršila in s svojim bledim obrazom je gledalo žalostno zimsko jutro v motna okna ... S ceste je odmevalo v samotno sobo svečano rahlo zvonjenje k veliki maši ter se izgubljalo v njej ...

kazujejo, da zatorej tudi avstrijski cesar ne pride v Rim, ker ne mara žaliti papeža. Tako je vsak poset kralja Italije nemogoč, kajti papežu zameriti se — ni dobro.

Štrajk v Belgiji in vojaštvo.

Splošna stavka dobiva vedno večjo razširjenost. Vsaj 300.000 delavcev štrajka. Ali po zadnjih izjavah klerikalcev v belgijski zbornici se ni več nadejati, da se sklone volilna reforma, da, niti zbornica se ne razpusti, kar bi duhove vsaj nekoliko pomirilo. Liberalna levica apelira na kralja, naj odpusti vlado in razpiše nove volitve, da se narod sam izreče za reformo ali proti njej. Sicer nastane državljanska vojna. Ali Leopold II. se misli baje prestolu odpovedati na korist princa Alberta Flandernskega. Gotovo seveda to ni, kajti kralj se za vso politiko malo meni, ker se raji zabava po Parizu in raznih francoskih letoviščih. Baje kralj sam simpatizuje s splošno volilno pravico. Delavci so dobili sedaj močnega zaveznika. Ne le da so se socialisti poravnali z liberalci, izraža celo vojaštvo svoje somišljenje z revolucionarnimi demonstranti. V Charleroi so pozdravljali vojniki demonstrante skozi okna vojašnice z rudečimi zastavicami, v Gentu so rezervisti po ulicah prepevali marseillaiso ter se branili iti v vojašnico. Gnali so jih orožniki siloma. V Culmesu so sprejeli delavci dve kompaniji vojakov s klicem: Živela vojska! — vojaki pa so odgovarjali: Živelo delavstvo! Živela splošna volilna pravica! V Mechelnu so vojniki tudi prepevali marseillaiso. V Antverpah je šlo 150 vojakov pred uredništvo socialnodemokratskega lista in pelo marseillaiso. Celo meščanske garde so začele peti revolucionarne pesmi. Več gardistov in vojakov je zaprtih. V Schaerbeeku je v petek ponoči kričalo 50 gardistov: Živela revolucija! Živela splošna volilna pravica! V Sablonu so gardisti protestirali proti surovostim orožnikov ter so jim grozili z orožjem, ako bodo ravnali še nadalje tako bestialno. V Grammontu so obrnili gardisti orožje na orožnike, ko so začeli ti dreti na narod. Med vojaštvom je torej mnogo socialnih demokratov in revolucionarcev, tudi garde niso zanesljive, orožnike pa sovražijo celo gardisti. Če nastane kaj resnejšega, se bodo po ulicah streljali gardisti, vojaki in orožniki med seboj! Listi poročajo, da so v Bruslju postopali orožniki z zverinsko neusmiljenostjo ter izzivali proti sebi splošno ogorčenost.

Vojna v Južni Afriki.

»Daily Mail« poroča, da so se mirovna pogajanja ustavila. Angleško vojno ministrstvo je soglasno z vso vlado prošnjo Burov, naj se proglasi vojno premirje, odklonilo. Torej se tudi med pogajanjem vojna nadaljuje. To je pač neverjetno, saj so v Pretoriji glavni generali Burov! »Köln. Ztg.« poroča, da sta glavni zapreki miru zahtevi Burov, da se mora proglasiti splošna amnestija in preklicati prognanstvo obsojenih Burov. Med zastopniki Transvaala in Oranija baje še ni edinstva. Transvaalci so za skromnejše pogoje, Steijn in Dewet sta neizprosna. Angleška vlada zahteva baje, da morajo Buri brezpogojno kapitulirati. Do konca tega tedna se mora dognati mir ali pa se pogajanja zopet prenehajo. V londonskem zunanem ministrstvu se je pred večerajšnjim vršila zopet ministrska seja. Salisbury je šel po seji h kralju. Vsi burski voditelji so dobili dovoljenje, da smejo videti svoje družine. Od 7. t. m. do 15. t. m. je bilo usmrtenih 55 Burov, ranjenih 43 in ujetih 167. Samo 5 se jih je udalo. V Kaplandiji je še več manjših oddelkov. Pri Machaviji je ponesrečil angleški vlak. Ubitih je bilo 13, ujetih pa tudi 13 vojakov. Lord Wolseley se te dni zopet vrne na Angleško. Bil je v Durbanu in v Ladysmithu. Časopisje je rado vedno na njegova poročila o položaju na bojiščih.

Najnovejše politične vesti.

Zaradi Wolf-Schalkove afere sta baje posl. Eisenkolb in Kutscher prijavila svoj izstop iz vsenemške zveze. — Načelniki nemške ljudske stranke, dr. Derschatta, dr. Chiari in dr. Lemisch so bili večeraj povabljeni k ministrskemu predsedniku, da mu razložijo narodne, politične in gospodarske pritožbe Nemcev splošno in v posameznih

kronovinah posebej. — Umrjeni ruski minister Sipjagin je dal v enem letu izključiti 2000 dijakov, zapreti 700 do 800, a okoli 200 njegovih žrtev potuje baš sedaj v prognanstvo v Sibirijo. — Danski prestolonaslednik princ Harald in njegova soproga princesinja Thyra sta prispela incognito na Dunaj, od koder odpotujeta na obisk h kraljici hanovranski v Gmunden. — Črnogorski vojni svet se je vršil pod knezovim predsedstvom v Rinki. Svet se je bavil z enotno organizacijo ter z zmedenim položajem na Balkanu.

Občni zbor dramatičnega društva.

(Konec.)

Dr. K. Triller obžaluje, da ni izšlo blagajnikovo poročilo pred občnim zborom v tisku. Gotovo je, da bi se z opustitvijo opere napravil v slovenskem gledališču velik korak nazaj. Ako opuste Slovenci opero, jo začno Nemci, in naši ljudje bi zahajali k nemškim predstavam, težko pa bi jih bilo privaditi zopet na slovensko opero. Govornik obžaluje, da ima dramatično društvo tako malo članov ter meni, da mora mesto dajati večjo podporo, saj ostane ves denar, ki se da za dramsko in operno osebje, v Ljubljani, gledališče pa tudi privabi vedno mnogo tujcev, ki puščajo svoj denar tukaj. Povišati pa mora tudi dežela svojo subvencijo, kajti doslej se je delala društvu krvava krivica, ko je dobivalo isto podporo kot nemško »Theaterverein«. 95% Slovencev uživa isto podporo kot 5% Nemcev v deželi. To ni nikako razmerje, kar bodo izprevideli tudi Nemci. Opera naj se obdrži na vsak način, a pojasni naj se merodajnim faktorjem, kaj je njih dolžnost.

Obč. svet. Lenčič meni, da mesto ne bo moglo izdatno povečati dosedanje podpore gledališču, a storiti mora to deželni zbor. Vsi slovenski poslanci se morajo združiti za to, da dobi slovensko gledališče vsaj 12.000 gld. na leto, nemško pa 6000 gld. (Klici: Nič! Saj imajo celo rezervni fond! Šparkasa sežida novo gledališče, ker ima denarja preveč). Govornik pravi, da je pravičen obema narodnostima, a dosedanje razmerje v gledaliških podporah dežele je javen škandal. Slovensko gledališče goji opero in dramo, torej vse, nemško pa le dramo in opereto. Razen tega pa je uživalo nemško gledališče deželno podporo že mnogo let, ko se ni slovenskemu gledališču ničesar dalo. To je krivica, ki se mora sedaj popraviti. Govornik je prepričan, da bodo v tem vprašanju liberalci in klerikalci edini. Sloga mora rešiti gledališče, kajti končno je govorniku in vsakemu Slovencu ljubi klerikalec kot nemškutar! (Odobranje.)

Ravnatelj Iv. Šubic pravi, da bo Lenčičovo mnenje glede deželne podpore težko izvedljivo, ker obstaja med narodno napredno in neko drugo stranko razmerje, ki ni ugodno povišanju takih podpor; to je treba vpoštevati in v prvi vrsti apelirati na občinski svet.

Ravnatelj G. Pirc ugovarja predgovorniku, češ da ni radi gledališča med liberalnimi Slovenci in Nemci nobenega dogovora več.

Sod. tajnik Fr. Milčinski konstatuje, da so vsi prisotniki istega mnenja, da se sama drama ne da vzdržati. Pozačiti pa ni, da slovensko gledališče ni zadeva dramatičnega društva, nego da je javna zadeva, za katero se morajo brigati v prvi vrsti faktorji pri deželnem zboru in občinskem svetu. Dramatično društvo tlačani da deželo že več let brezplačno, ker vodi gledališče; s tem si je dežela prihranila plačo ravnatelja. Nemci bi radi ene predstave, če bi se jim vzela, začeli obstrukcijo, ter bi se pobijala okna, zato pa tudi slovensko gledališče ne sme prostovoljno odpovedati se dosedanjemu številu predstav. Malo imamo Slovenci, s čimer bi se navduševali, a imamo vsaj svoje gledališče in svojo opero. Govornik se spominja velikanskega navdušenja tržaških in štajerskih gostov pri operi »Zrinjski«, ki so jo slišali o priliki svojega poseta I. slovenske umetniške razstave. Taka predstava rodi večje navdušenje kot 25 političnih shodov. Ako merodajni faktorji ne izprevidijo velikanskega narodnega pomena našega gledališča, ako ne uvidijo, da dramatično društvo deželi in mestu izkazuje največje usluge, pa naj društvo vodstvo gledališča odloži. Dežela in mesto si moreta potem poiskati novega vodjo! (Odobranje.)

Podpredsednik dr. vitez Bleiweis-Trsteniški se strinja z govornikom, da dramatično društvo le tlačani, a za svoj veliki trud žanje malo hvalečnosti. Zato naj bi dežela prevzela vodstvo gledališča, kajti dramatično društvo nima jamstva, da dobi toliko podporo, s katero bi moglo vzdržati gledališče na višini, ki je potrebna za ugled Slovencev.

Ravnatelj G. Pirc se zavzema za stališče, naj se z gledališčem poneha do cela, saj nima potrebne zaslonbe nikjer. Dramatično društvo ni delalo nikdar se-

bično, nego vedno skrajnje požrtvovalno, odborniki so pravi mučeniki, a v zahvalo so se mu metala pod noge polena ter se je dajala potuha raznim nemirnim elementom. Plače so bile vedno zadostne in pravične, a baš oni, ki so najmanj zaslužili, so znali pritiskati z »javnim« mnenjem najbolj. Dalje to ne gre, sicer se provzroči krah. Zato naj se neha z gledališčem čisto, javni zastopi pa naj skrbé dalje sami!

Dr. K. Triller predlaga, naj se pošlje občinskemu svetu in deželnemu zboru spomenici, s katerima naj se dokaže opravičenost in potreba večjih subvencij. Ako se naj dolgovi plačajo, se mora z gledališčem nadaljevati. Odbor naj bi takoj začel skrbeti za bodočo sezono. Ako se povišanih subvencij ne dobi, se mora gledališče nehati.

Podpredsednik je dal ta predlog na glasovanje, ter je bil predlog enoglasno sprejet.

Nato se je občni zbor zaključil.

Izpred sodišča.

G. deželnosodni nadsvetnik Schinditz je predsedoval večeraj tem-le prizivnim obravnavam deželnega kot prizivnega sodišča:

1. **Očitjanja.** Gostač Mangart Smerkol na Konju je očital Francetu Kotarju, da ima z njegovo (Smerkolovo) ženo »opravit«, kadar ga ni doma, da je zadnji otrok njegov, da pa on ne bode »tujih pamžev« redil itd. Kotar je tožil. Prvi sodnik je ljubosumnega Mangarta oprostil. No, mrzlokrvni Kotar je vložil priziv in prizivno sodišče mu je ugodilo ter Smerkola obsodilo na tri dni z zapora, da si ohladi svojo ljubosumno kri.

2. **„Svet krade ...“** 45letna posestnikova žena Marija Mavc iz Tomišlja se grozno jezi, ker hodijo ljudje čez njeno dvorišče, česar jim pa niti braniti ne more; tam je namreč od nekdaj javen prehod in njen mož je že izgubil tozadevno pravdo. 5. marca je šla čez to dvorišče tudi Anica Vremek. Mavc jo je pa napadla z besedami: »Mrha, kaj hodiš tukaj, pa svet kradeš!« Razžaljena Anica je šla tožiti. Prvo in prizivno sodišče sta pa toženko oprostili. Iz tega pa ne sledi, da sme Mavc vsakomur reči: »Mrha, ki svet kradeš!«

3. **„Larfa ...“** Posestnikova žena Meta Žnidaršič iz Iškokele je hude jeze; slabo za tistega, ki ji »ne paše na g'sihte«. Zadnjič je bila ta jezna posestnica obsojena na 48 ur zapora. Napadla je namreč neko Ivano Šusteršič z besedo: »Larfa! Afna!« itd. Poleg tega ji je očitala: »V Iškivasi si se vlačila, v Iškiloki se češ pa parit«. Ivanka Šusteršič je tekla k sodniku in ta je, kakor rečeno, Meto obsodil. Tudi njen rekurz ji ni nič pomagal. Sodišču je namreč pritrnilo prvo sodbo in tako, — tudi če ti »ne paše na g'sihte«, draga Meta, ne smeš nikomur kaj tacega reči!

4. **Še jedna „žalitev“.** Alojzija Fabijan iz Kamnika je ovdavila delavca Franca Novaka, tudi iz Kamnika. Proti neki klepetavi Poloni Molave je namreč toženec dejal, da je Lojza Fabijan goljufica itd. Klepetava Polonica je tekla k Lojzi in ji vse povedala. In Lojza je tekla k sodniku. Tam je poleg tega tudi povedala, da je Novak pisal tudi neko pismo, v katerem je ponavljal omenjena očitjanja. Šlo se je za nekaj pohištva, za katerega pa Lojza ni Novaka ogoljufala, katero je nasprotno prav pošteno pridobila. Vsled tega je okrajni sodnik obsodil Novaka na teden dni z zapora. Prizivno sodišče pa je potrdilo prvo sodbo.

5. **„Ljubljanski špetir ...“** Franciška Gorše je ovdavila več ljudi, med njimi tudi strojevodnjo ženo Jero Kavčič, da so jo 24. svečana na odprtem dvorišču napadle, prav pošteno opsovale in ko jim je besed zmanjkalo, tudi še opljuvale. Okrajni sodnik je Jero Kavčič obsodil na 24 ur v luknjo. Jera pa se je pritožila. Prizivno sodišče je dognalo iz zaslišanja popolnoma nepristranske priče, da je v istini Jera nedolžna, da ni Franco niti psovala niti pljuvala, temveč jo naravnost branila in — Jera Kavčič je bila popolnoma oproščena.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 18. aprila.

— **„Slovenski Gospodar“** — grozi. V dodatku poročila o celjskem shodu zaupnikov grozi prefekt Korošec s pestjo. Pravi, da je g. notar Baš celjske zborovalce ločil v dva tabora, in da to ne bo ostalo brez posledic za razvoj spodnje štajerske politike, katerih posledic bo se seboj kriv dr. Sernec. Naposled pa vzdihuje: »Nam se zdi, da smo doslej prepogosto hodili na limanice ...« Biležimo to samo, da se vidi, kako nastopajo klerikalci, če se posvetno razumnštvo upa količkaj svojega mnenja imeti, v ostalem pa smo prepričani, da klerikalcem ne bo treba teh groženj uresničiti.

— **Kdo postane nadškof v Gorici?** Dunajska »Information« trdi, da bo

imenovan nadškofom v Gorici sedanji kapitularni vikarij goriški prošt Jordan. Ta je Lah in je bil dlje časa furlanski drž. poslanec. Poteguje se pa za to mesto tudi škof v Tridentu, dr. Valussi, ki je tudi rodod Goričan, po narodnosti pa Lah.

— **Operni pevec Naval-Pogačnik** pride, kakor poroča »Reichswehr«, na veliko opero v Pariz. Posredoval je pri tem Mascagni. Na pariški operi bo imel naš rojak na leto 90.000 frankov.

— **Poljudno znanstveno predavanje.** V nedeljo, dne 20. t. m. ob 1/2 11. uri dopoldne bo v veliki dvorani »Mestnega doma« gospod deželni inženir I. Sbrizaj nadaljeval in končal svoje predavanje o osuševanju ljubljanskega barja. S tem bo v tekoči sezoni sklenjena vrsta predavanj, katera so z zelo povoljnim uspehom prirejala društva »Slovenska Matica«, »Zdravniško društvo« in društvo »Pravnik«.

— **Vspored petindvajsetletnici ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje,** ki se bo vršil dne 20. aprila t. l. v gorenjih prostorih starega strelišča, je naslednji: 1. Godbena točka. Wagner: »Cesarja Franc Jožefa« koračnica. 2. Slavnostni prolog Natalije pl. Eschstruth (sestavila in poklonila društvu ljubljanske dijaške in ljudske kuhinje), predava gospica Pavla pl. Radics. 3. Slavnostni govor gosp. načelnika Avg. Drešeta. 4. Zahvala dijaka VIII. gimnazijskega razreda g. Rudolfa Esta. 5. Pevska točka: »Čast Bogu« L. van Beethovena, proizvajajo dijaki. Slavnostno pogoščenje vsakdanjih gostov. Iz prijaznosti sodeluje slavna godba pešpolka št. 27 kralj belgijski, ki bo svirala 12 skladb. Začetek slavnosti ob 11. dopoldne. Vstop prost.

— **Dijaška in ljudska kuhinja.** Dne 17. t. m. dopoldne je prišla v stanovanje gospe Hedvike pl. Radics, ki je v upravnem odboru dijaške in ljudske kuhinje, odkar društvo obstoji, deputacija in ji vročila veliko košaro cvetk, brnast pisalnik z vrezanim posvetilom in pozlačnim peresom ter primerno od vsega odbora podpisano adreso, katero je prečitala gdč. Ana Roner — vse to v priznanje zaslug za dijaško in ljudsko kuhinjo. V deputaciji so bili načelnik gosp. Drešeta, predstojnica gospa I. Kos, njena namestnica gospa Fleischmann, odbornici gospa dr. Tavčarjeva in gdč. Ronerjeva ter gospa Moosova in gospodična Kersnikova.

— **Kettejev nagrobni spomenik.** Pred kratkem so minula tri leta, odkar smo spremili k večnemu počitku nepozabnega pesnika Karla Ketteja. Na starem ljubljanskem pokopališču ob desni strani v zatišju sredi mladih cipres je naznanjala mala plošča na skromnem lesenem križu Kettejev grob. Tekom teh let pa je pustila narava svoje sledove; lesen križ trohni v podstavi, napisa ni skoro več razločiti, tako da ne najdeš gomile, če ne veš zanjo od pred. To žalostno stanje groba je napotilo pokojnikove prijatelje, da so pripravili oskrbeti ranjkemu Karlu Ketteju trajnejši spomenik — nagrobni kamen s pomočjo radovoljnih prispevkov od strani slovenskih rodoljubov. Uredništvo našega lista je pripravljeno priobčevati imena in zneske darovalcev, ko bo kamen postavljen, priobčimo tozadeven obračun. Prosimo torej prijatelje prelepih Kettejevih poezij, naj se spomnijo prerano umrlega pesnika. Blagi Kette je toliko duševnega svojega bogastva daroval slovenskemu narodu, da vsaj zasluži mesto trohlenega lesenega križa nagrobni kamen.

— **V kazinskem steklenem salonu** je bila sinoči variéte-predstava, na katero se je zbralo jako mnogo občinstva, posebno častnikov vseh vrst. Med drugimi pesmimi je neka pevka zapela tudi v hrvatskem jeziku znano ljubko pesmico »Za jedan časak radosti, hiljadu dana žalosti«. Toda glej, nekaterim prenapetežem se je zamerilo, da se v kazini glasi slovanska pesem, in dva izmed njih, uradnik tabačne tovarne Adenau ter izdelovalec salam, Andretta sta začela sikati in žvižgati. A naletela sta slabo. Občinstvo — dame in gospodje — je začelo burno in demonstrativno ploskati in to ploskanje se je ponavljalo tako, da je pevka vso pesem pela. Konstatirati moramo, da je nemško občinstvo samo tako postopalo in da so

obsojali ravnanje omenjenih prenapetežev tudi možje, ki so vedno nastopali za nemško stranko in za njo že kaj storili. Velikega Germana Andretta, čigar oče je bil tako trd Italijan, da še na stara leta ni znal nemški, sploh noben človek ne smatra resnim, o Adenau-u bi pa mislili, da je že čas, da postane pameten. V Idriji je streljal na ljudi, zadnjič pa je imel konflikte s policaji ter bil sodno obsojen. Kaj si domišlja ta človek, da je bil poslan v Ljubljano, da tu zdražbe in škandale dela?

— **Požar.** Iz Doba se nam piše: Dne 10. t. m. je pričelo pri g. posestniku Mihi Levcu v Dobu ob 9 1/2. uri zvečer goreti. Takoj, ko se je ogenj pokazal, prihitela je prostovoljna požarna bramba omenjene vasi na lice mesta. Kmalu se je nabralo tudi polno drugega ljudstva, med katero se je mešal tudi naš slavnoznani župan Boštjan Zarnik. Mož je seveda pristno klerikalnega prepričanja, katero posebno pri polni vinski kupici rad razodeva. Prisotnega pa ni bilo pri požaru nobenega žandarja, in zavoljo tega je imel župan nalogo priskrbeti ljudi, da bi gonili brizgalno, ker je bilo premalo gasilcev. Toda ta se je pač malo za to brigal in je raje v miru pušil, oddaljen komaj deset korakov od ognja, pipo tobaka, ki mu je gotovo dobro teknila. Nasprotno pa je g. kaplan Karol Dornek, ker je razvidel, da je sila velika, dvakrat pomagal brizgo goniti. Naposled pa se je njegovo župansko veličanstvo le naveličalo gledati, in obrnilo se je in odkorakalo počasno častitljivih krač proti domu, dasiravno so gasilci še štiri ure po odhodu »purgmajstra« gasili. Toda nikar ne mislite, da je mož vedno tako počasen. Le pridite v našo vas ob času občinskih volitev! Tedaj mu pa ni nobena noč predolga in mnogokrat še celo nima časa svoje običajne pipe tobaka prižgati. Oj ubogi konji, ubogi vozovi in še bolj ubogi črevlji! Po volitvah je pač vse razbito, strgano. Sicer pa le tako dalje, g. župan, se bomo že videli, kajti nam ni mogoče molčati, ker smo preveč skrbni, in se zelo trudimo, da se bode Vaša slava razširila daleč čez meje slavne Vaše Črne gore.

— **Realčno poslopje v Idriji.** Stavba realčnega poslopja je bila oddana stavbinski firmi g. Tönnies v Ljubljani. Načrt je napravil arhitekt gospod Karol Holinský v Ljubljani. Stavba bo veljala 180.000 K.

— **Dovoljena rudosledba.** Okrožni rudarski urad v Celju je ljubljanskemu škofu gosp. dr. A. Bonaventuri Jegliču dovolil, da smo v političnem okraju celjskem v smislu določb splošnega rudarskega zakona z dne 25. marca 1854. za dobo enega leta t. j. vstetega 27. marca 1903 ružo slediti.

— **Volitve v Krminu in Brici.** V »Soči« čitamo naslednji umestni opomin: Lani jeseni so pripomogli Brici, kateri imajo v tretjem razredu volilno pravico v Krminu, liberalni stranki do zmage, ker so volili po večini njene kandidate, le majhen del Bricev je šel za klerikalno stranko. Brez dvoma bodo lovili tudi sedaj briske volilce pristaši ene in druge stranke, kajti volilni boj obeta biti naravnost velikanski. »Gorica« se je že oglasila ter vabi Brice, naj gredo volit »avstrijske kristijanske kandidate«, to je kandidate klerikalne stranke. Gregorčič vabi Brice na volišče za laško reakcionarno stranko v Krminu, da se skaže tako hvaležnega za glasove iz Krmina, oddane zanj pri volitvi v peti kuriji. Brici naj bi mu torej služili v to svrhu, da izkazuje on svojo hvaležnost krminskim Furlanom! Brici storijo zategadelj edino pametno, da se ne dajo vpreči v klerikalni voz za štafažo Gregorčiču, marveč da sploh ne pojdejo v polit. Obe stranki v Krminu sta laški in po svojem dosedanjem ravnanju s Slovenci ne zasluži ni edna ni druga na slovenski strani toliko zaupanja, da bi se šli Brici tepst za nju. Krmin je furlanski, in zato naj si Furlani sami odločijo, kdo bo gospodaril v občini.

— **Učiteljski dom v Celovcu.** Vlada je odobrila pravila tega društva in »Mir« poroča, da se je začelo z nabiranjem prispevkov. Isti »Mir« javlja, da je kot prva darovala društvu neka neimenovana dekla v Celovcu 100 K...

— **Dela pri predoru skozi Karavanke** so se izročila tvrdki Gross

& Co., ki je stavila najmanjšo ponudbo. Sedaj se tudi kmalu odloči, kdo dobi dela pri bohinjškem predoru.

— **Nov italijanski list** so ustanovili v Gradiški. Ime mu je »Patria« ter je glasilo furlanske demokratične stranke.

— **Zopet stavka v Trstu.** V ladjedelnici »Stabilimento tecnico« je ustavilo delo kakih 150 delavcev, ki zahtevajo 20% zvišanje mezde, dočim je ravnateljstvo pri volji, le nekaterim izmed njih dodati 20 h k plači.

— **Zgorela je v Trstu v ulici »Via arcata«** 70letna Antonija Constantini.

— **Eno uro štrajkali** so danes zjutraj zidarji kranske stavbne družbe pri stavbah justične palače in Bahovčeve hiše. Zidarji hočejo, da se jim skrajša delavni čas za eno uro.

— **Zaprl** so pisarja F. J., ker je svojemu stanodajalcu vzel in prodal posteljno opravo in uro, vredno 60 K.

— **V Ameriko** se je odpeljalo ponoči z južnega kolodvora 76 oseb.

— **Zlato uro in srebrno verigico** je na poti po Zaloški cesti do D. M. v Polju izgubil trgovski pomočnik A. K.

— **Dvoboj Steinwender-Walz.** Včeraj popoldne je bil med poslancema Steinwenderjem in Walzem dvoboj na sablje. Walz je bil le nekoliko opraskan, Steinwender pa ranjen tako, da so svedoki izrekli, da ni zmožen za nadaljnje bojevanje. Dvoboj je bil s tem končan, Steinwender in Walz sta si segla v roke in se pobotala.

— **Opozarjamo** na inserat o izdelovanju razglednic; vse razglednice, kar se nam jih je predložilo, so jako lične.

— **Najnovejše novice.** V zrakoplovu črez Alpe. Nadvojvoda Leopold Salvator se je vzdignil predvčerajšnjim v Solnogradu v svojem zrakoplovu »Meteor« ter prispel v štirih urah črez najvišje vršace v Judenburg. — Avrelj Scholl, eden najpopularnejših pisateljev, je umrl v Parizu. — Zaradi razžaljenja našega cesarja je bil obtožen v Berlinu založnik Wiemann. Sodišče pa ga je oprostilo, ker se smešije v dotični brošuri baje le avstrijski jezuitje, ne pa cesar. — Poljedelski štrajk je znova izbruhnil v južni Italiji. Vojaštvo se koncentruje. — Na vislice so obsojili dunajski porotniki bivšega železniškega kurjača Wiborila, ki je dne 26. januarja t. l. oropal in umoril stari-narja Kesslerja.

— **„L' roi en exil“.** Blizu Pariza je umrl titularni španski kralj Fran, soprog pregnane španske kraljice Izabele II. Umrli kralj je bil samo soprog svoje žene kraljice Izabele, govoriti pa ni imel prav nič, še manj kakor mnogoštevilni ljubimci vedno zaljubljene kraljice. Ko je bila kraljica pregnana s prestola, jo je zapustil tudi kralj.

Društva.

— **Dolenjsko pevsko društvo v Novem mestu** priredi jutri, v soboto 19. aprila t. l., koncert in ples v prostorih Narodne čitalnice v Novem mestu. Spored koncertu: 1. a) Henselt: Romanca; b) B. Smetana-H. Trneček: »Vyšehrad«, simfonična pesem, igrata na dva klavirja gospica G. Goljeva in g. I. Hladnik. 2. F. Schubert: Psalm »Bog moj pastir«, četertroglasen ženski zbor. 3. A. Dvořák: »Kmetovalčeva himna«, mešan zbor. Pri zborih sodeluje drugi oddelek učenk »Glasbene Matice«; zbor na klavirju spremljati gospica G. Goljeva in M. Rosinova. Začetek točno ob 8. uri zvečer. Pristop imajo člani Dol. pevskega društva, Narodne čitalnice in »Glasbene Matice« ter po njih vpeljeni gostje; dalje dijaki c. kr. višje gimnazije; vstopnine ni.

Književnost.

— **„Slovanský Přehled“** ima v 7. številki to-le vsebino: Růžena Jesenská: Z nejnovější poesie maloruské. Bohdan Lepkyj: O Wagner: Ze současné tendence poesie polské. F. Vodsedálek: Lva N. Tolstého křesťanské učení. Jiří Polívka: Z jihozápadního pomezí světa slovanského. M. Jama: O slovinském umění výtvarném. Adolf Černý: Národopisná mapa Dolní Lužice. Slované východní. Jihoslované.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 18. aprila. V današnji seji poslanske zbornice je prišel na

razpravo nujni predlog nemških nacionalcev zastran odškodnine občinam za opravljanje poslov prenešenega delokroga. S tem predlogom hočejo nacionalci samo zadržati proračunsko razpravo, da bi vlado prisilili ugoditi nekaterim njihovim postulatoma. Razvila se je velika debata, v katero je poleg mnogih poslancev posegel tudi ministrski predsednik Körber, ki je dosti ostro prijemal nemške nacionalce, povdarjaje, da je neplodnost največja nevarnost za parlamentarizem. Nacionalci so Körberja motili z vsakovrstnimi medklci in končno rekli, da se je Körber v svojem govoru iz njih norca delal. Kakor se čuje, hoče Malik koncem te razprave predlagati, naj se o podpori 16 milijonov za Prago otvori posebna razprava, zahteval bo tudi glasovanje po imenih.

Dunaj 18. aprila. Danes so se sešli Wolfovi in Schalkovi svedoki, da bi se dogovorili glede dvoboja. Pa do tega niti prišlo ni. Schalkova svedoka sta namreč odklonila Wolfovega svedoka Stranskega, tajnika dunajskega vsenemškega društva. Očitala sta mu, da je falsificiral neki podpis. Stransky, ki je rezervni častnik, se je moral odstraniti.

Dunaj 18. aprila. Krščanski socialisti so storili novo nasilstvo, ki najbrž provzroči velike viharje. Dunajski magistrat je namreč razveljavil izvolitev socialnega demokrata Picka načelnikom gremija trgovskih nastavlencev. Pick je bil izvoljen z večino 1400 glasov. Magistrat je razveljavil izvolitev, ker glasovnice niso bile bele nego belorumenkaste. Socialni demokratje so radi tega lopovstva krščanskih socialistov kar iz sebe.

Dunaj 18. aprila. Docent na dunajskem vseučilišču dr. M. Murko je imenovan rednim profesorjem slavistike na graškem vseučilišču na mesto dr. Kreka.

Peterburg 18. aprila. Na mesto umorjenega ministra Sipjagina je imenovan Pleve ministrom notranjih zadev.

Bruselj 18. aprila. Sedaj štrajka že okrog 300.000 delavcev. V nekaterih krajih počiva vse delo. Razprava o predlogu, da naj se revidira ustava in naj se uvede jednaka volilna pravica, se konča danes ob šesti uri. Klerikalna večina je v klubovi seji sklenila odkloniti vsako revizijo in vsako premembo volilne pravice. Debate so burne. Liberalci, socialni demokratje in krščanski socialisti nastopajo solidarno proti ljudske krvi žejnim klerikalcem.

Bruselj 17. aprila. Tudi vojaštvo se je v raznih krajih začelo puntati. Delavci upajo, da se jim pridruži mnogo vojaštva, če pride do revolucije.

Bruselj 18. aprila. Razširjajo se danes dve razburljivi vesti: 1. da hoče celo ministrstvo odstopiti, 2. pa, da je ministrski vodja odločil, da se po zavrženi volilni reformi z največjo brezobzirnostjo zaduši z orožjem vsak vstanek. Položaj je vsled tega skrajno vihar.

Haag 18. aprila. Bolezen kraljice se huša. Temperatura je dosegla 40 stopinj. Po celi državi vlada splošna žalost.

Haag 18. aprila. Mirovna pogajanja so se pretrgala.

Narodno gospodarstvo.

Ljubljanska mestna hranilnica.

V seji ljubljanskega občinskega sveta dne 2. aprila je poročal o mestni hranilnici občinski svetnik Prosenec in sicer tako le:

Upravni odbor mestne hranilnice v Ljubljani je predložil z dopisom z dne 25. m. c. t. l. št. 1595 potom mestnega magistrata občinskemu svetu računski zaključek in bilanco za dvanajsto upravno dobo t. j. za čas od 1. januarja 1901 do 31. decembra 1901, ter prosil v tej vlogi, da občinski svet ljubljanski odobri ta računski zaključek, kakor velevala § 27. odst. 5 hranilničnih pravil. Finančni odsek je predložil računski zaključek natanko pregledal in čast mi je slavnemu občinskemu svetu o vspehu tega pregledovanja poročati ter končno staviti primerne predloge.

Delokrog občinskega sveta glede predloženega računskega zaključka je po hranilničnih pravilih § 27. omejen na pregledovanje in potrditev računov; kakšno mora biti pregledovanje računov, to sledi iz besedila § 39. hranilničnih pravil. Iz računskega zaključka mora biti razvidno število ulog, znesek vloženih kapitalov, kako so se ti porabili, potem koliko imajo terjati uležniki za vloge in obresti, koliko je za hranilnico kot prirastek k rezervnemu zakladu preostalo in končni stroški za upravo; razven tega je v njem objaviti tudi primerjanje vseh teh podatkov z rezultati prejšnjih let.

Častiti gospodi tovariši! Vi vsi dobili ste tiskani računski zaključek za upravno leto 1901 in vsak izmed Vas se je lahko prepričal, kakor finančni odsek, namreč da je zaključek sestavljen strogo v okviru predpisov, nahajajočih se v hranilničnih pravilih. Iz predloženega računskega zaključka sledi namreč:

1. Da je imela mestna hranilnica koncem leta 1901 vlog 15.859, 2. da je znašala vložena skupna glavica kron 15.074.265-11, 3. da se je od teh vlog na hipoteke K 9.260.005-53, občinam kron 2.264.488-69, proti zastavi vrednostnih listin K 23.344—, na menjice K 73.382—, posodilo, 4. da je pri raznih denarnih zavodih naloženo na tekoči račun kron 1.135.880-80, 5. da vrednostne listine po kurzu znašajo dne 31. decembra 1901 K 2.255.278-40, 6. da so stroški za uradno upravo z davki vred po odbitku povrne- nih stroškov in davkov znašali K 46.171-80 in končno 7. da znaša čisti dobiček za leto 1901 K 72.895-76.

Ta dobiček prišel se je splošnemu rezervnemu zakladu, kateri je narastel na K 360.030-78, to je 2,38% vseh ulog.

Glede na ta narastek splošnega rezervnega zaklada in pa ker mestna hranilnica potrebuje mnogo prostora in pri- pravne pisarne, zato je upravni odbor sklenil sezidati novo poslopje za mestno hranilnico in v to svrhu nakupil v Prešernovih ulicah takozvano Šupevčevo po- sestvo. S tem sklepom storila je mestna hranilnica veliko uslugo občini ljubljanski, kajti na ta način bode regulirana Prešer- nova ulica, a tudi za hranilnico je ta sklep velevažen, kajti v tem novem poslopi se ne bodo nahajali samo novi, lepi pisar- niški prostori, temuč rezervni zaklad, ki je sedaj donal samo 4%, bode veliko ugodneje investiran.

In tako se bode v bližnji bodočnosti preselila hranilnica v lastne nove prostore. V teh prostorih pa se bode tudi razdelilo uradno poslovanje drugače, kakor je bilo dosedaj in zato treba, da ravnateljstvo mestne hranilnice napravi v smislu § 6. izvrševalnih določb k pravilom mestne hranilnice načrt poslovnega navodila, ter ga predloži občinskemu svetu (v potr- jenje).

(Konec prih.)

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 306-2 m. Srednji uračni tlak 736-0 mm.

April	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura v °C	Vetrovi	Nebo	Padačina v 24 urah
17.	9. zvečer	734.5	12.9	brezveter.	oblačno	0.0 mm.
18.	7. jutraj	735.5	12.2	sl. jz.ahod	oblačno	0.0 mm.
"	2. popol.	736.0	17.2	sr. jz.ahod	del. jasno	0.0 mm.

Srednja včerašnja temperatura 12.1°, nor- male: 10.1°.

Dunajska borza

dné 18. aprila 1902.

Skupni državni dolg v notah	101-75
Skupni državni dolg v srebru	101-45
Avstrijska zlata renta	120-35
Avstrijska krona renta 4%	99-50
Ogrska zlata renta 4%	120-05
Ogrska krona renta 4%	97-65
Avstro-ogrsko bančne delnice	1597—
Kreditne delnice	675—
London vista	240-45
Nemški državni bankovci za 100 mark	117-37 1/2
20 mark	23-46
20 frankov	19-08
Italijanski bankovci	93-17 1/2
C. kr. cekini	11-28

Zahvala.

Za mnogostransko izraženo nam so- čutje povodom bolezni in smrti našega preljubega očeta, oziroma tasta in sta-rega očeta, gospoda

Alojzija Bayr-ja

c. kr. rač. svetnika v pokoju in hišnega posestnika v Ljubljani

izrekamo tem potom vsem sočustvujo- čim svojo srčno zahvalo. Istotako se iskreno zahvaljujemo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem ter drugim ude- ležnikom za časteče spremstvo dragega ranjcega k večnemu počitku. Osobito naj sprejme našo presrečno zahvalo sl. občins- ki zastop ljubljanski za položitev kras- nega venca na rakev, dalje vsi gg. urad- niki raznih uradov in stanovskih kolegij ran- cega ter uradniki kmetake posojilnice.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1902.

(930) **Zalujoči ostali.**

Opisnice z lastno fotografijo

po svoji metodi izdeluje v 10 minutah v velefini platnasti izpeljavi

Oskar Thurm, fotograf

Lattermannov drevored. Rdeč leseni paviljon.

Ces. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. oktobra 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inmost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Ansee, Solnograd, čez Klein-Reifling v Steyr, v Lince na Dunaj via Amstetten. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak Celovec, Franzensfeste, Ljubno, Dunaj, čez Selthal v Solnograd, Inmost, čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 51 m dopoldne osonni vlak v Trbiž, Pon- tabel, Beljak Celovec, Ljubno, Selthal, Dunaj. — Ob 3. uri 56 m popoludne osonni vlak v Trbiž, Beljak Celovec, Franzensfeste, Inmost, Monakovo, Ljubno, čez Selthal v Solnograd, Lend-Gastein, Zell ob je- zeru, Inmost, Bregenc, Curih, Geneve, Pariz, čez Klein-Reifling v Steyr, Linc, Budejevice, Plzen, Ma- rijine vare, Heb, Franzove vare, Karlove vare, Prago, (direktni voz I. in II. razreda), Lipako, Dunaj via Amstetten. — Ob 10. uri zvečer osonni vlak v Trbiž, Beljak, Franzensfeste, Inmost, Monakovo. (Trst-Monakovo direktni vozovi I. in II. razreda). — Proga v Novo mesto in v Kofevje. Osonni vlaki: Ob 7. uri 17 m jutraj, ob 1. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 55 m zvečer. Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob 3. uri 25 m jutraj osonni vlak v Du- naj via Amstetten, Monakovega, Inmosta, Franzens- festa, Solnograda, Linca, Steyra, Ansee, Ljubna, Celovca, Beljaka, (Monakovo-Trst direktni vozovi I. in II. razreda). — Ob 7. uri 12 m jutraj osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopoldne osonni vlak v Dunaj via Amstetten, Karlovih varov, Heba, Marijinih varov, Plzena, Prago, (direktni vozovi I. in II. razreda), Budejevice, Solnograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bregence, Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina, Ljubna, Celovca, St. Mo- horja, Pontabla. — Ob 4. uri 44 m popoludne osonni vlak v Dunaj, Ljubna, Selthal, Beljaka, Celovca, Monakovega, Inmosta, Franzensfeste, Pon- tabla. — Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Du- naj, Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz Novega mesta in Kofevja. Osonni vlaki: Ob 8. uri in 44 m jutraj, ob 2. uri 32 m popoludne in ob 8. uri 35 m zvečer. — Odhod iz Ljubljane juž. kol. v Kamnik. Mešani vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popoludne, ob 6. uri 50 m zvečer, ob 10 uri 15 m le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. — Prihod v Ljubljano juž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 45 m jutraj, ob 11. uri 6 m popoludne, ob 6. uri 10 m zvečer in ob 9 uri 55 m zvečer, poslednji vlak le ob nedeljah in praznikih in samo v oktobru. (1)

Specijalitete

fine kave, novo dobavljene

priporoča (415-51)

Edmund Kavčič

Prešernove ulice, Ljubljana.

Poštne pošiljke 5 kil franko.

Govori,
poje in
se smeje
v vseh
jezikih.

Grammophon

je najboljši svetovni govornik aparat.

Sliši se na 300 m daleč. Cena 25, 40, 60, 125 gld.

Grammophon-Automat 650-13

v katerega se vrže 10 vin, je najboljši vir dohod- kov za gostilne. Cena 120 in 130 gld. Jako lepo se čuje je daljavo, zlasti na prostem. Plošče iz trdega gumija v veliki izbiri, tudi slovenske, ima zmirom v zalogi

Rudolf Weber, urar
Ljubljana, Stari trg 16.

Bilanca

mestne hranilnice v Novem mestu dné 31. decembra 1901.

Aktiva			Pasiva		
	K	h		K	h
Račun hipoteknih posojil	1,269.539	90	Račun vlog	1,887.889	80
" obresti	13.968	77	" hipoteknih obresti: Predpla-		
" menic.	154.573	40	" čane	6.825	23
" meničnih obresti: Zaostale	24	48	" meničnih obresti: Predpla-		
" tekoči	120.712	28	" čane	2.249	14
" zalog	3.090	—	" založnih obresti: Predpla-		
" efektov	169.233	15	" čane	20	68
" efektnih obresti	2.763	27	" pro diversi	233	18
" zamudnih obresti: Zaostale	930	26	" davkov in pristojbin	189	76
" inventarja	666	26	" izgube in dobička: Čisti do-		
" zavarovalnin	26	26	" biček	13.146	70
" uradnih stroškov	70	95			
" občinskih posojil	101.000	—			
" obresti občinskih posojil	200	—			
" blagajne	73.605	51			
	1,910.554	49		1,910.554	49

Bilanca rezervnega zaklada dné 31. decembra 1901.

Aktiva			Pasiva		
	K	h		K	h
Račun efektov	51.273	66	Račun glavnice	51.273	66
	51.273	66		51.273	66

Bilanca posebne rezerve za kurzne izgube dné 31. dec. 1901.

Aktiva			Pasiva		
	K	h		K	h
Razlika po kurzu dné 31. dec. 1901			Račun glavnice	265	40
a) pri upravnem imetju	261	50			
b) " rezervi	3	90			
	265	40		265	40

Ravnateljstvo mestne hranilnice v Novem mestu.

(911)

Na novo opravljeno **Ribču** gostilno pri **na Dolenjski cesti hiš. štev. 4** sem prevzel in jo otvorim z dnem 20. t. m.

Prijetni gostilniški prostori in krasen vrt so cenjenim gostom na razpolago kakor tudi prostor za igro na kroglice »baline«.

Točil bodem le najboljše, garantirano pristna vina in izborna pivo, ter skrbel za postrežbo ukusnih jedil, mrzlih kakor tudi gorkih.

Zagotavljam nizke cene in točno postrežbo vabim slavno občinstvo iz mesta in dežele k prav pogostemu obisku ter bilježim

Z velespoštovanjem **Makso Laurenčič.**

Natakarica

na račun (931-1)

sprejme se takoj na deželi blizu Ljubljane. Kje? pove upravništvo »Sl. Naroda«.

Stara, dobro obiskana in velika

gostilna

na deželi v lepem trgu se da takoj na račun ali v najem. (932-1)

Ponudbe pod „gostilna na deželi“ na upravništvo »Slov. Naroda«.

Obrestinosa in trgovska

hiša v Gradcu

2 nadstropji visoka, na jako ugodnem kraju se proda, eventualno se zamenja za dobro vpeljano trgovino na deželi. — Mešetarji so izključeni. — Ponudbe pod: „M. S. 1878“ na uprav. »Sl. Nar.« (872-2)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa pro- sta za ljudi in domače živali, à 40 kr. in 60 kr., se dobiva samo

v deželni le a ni „pri Mariji poma- gaj“ M. Leuste -a in v lekarni Ubald pl, Trnkóczy-ja v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jako zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 18 podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripo- ročam to sredstvo.

Schweinfurt, dné 11. februarja 1899. (2605-21) **L. Kres**, mlekarja.

Pogovor med hribolazci!

Pipar: Prijatelji, katera pijačca zdi se Vam vedno še najboljša?

„Dobro! — uganili ste.“ (863-8)

Pipar: Dobro — uganili ste.

Pipar in zbor:

Zato pa, prijatelji, pijmo ga, Cvekov brinovec iz Kamnika.

Karbolinej

Avenarius patent

Že 25 let preskušeno, les obvarujoče sredstvo.

Pred ponarejanjem se svari.

Tovarna za karbolinej R. Avenarius

Amstetten na Niž. Avstrijskem.

Pisarna: Dunaj, III/1, Hauptstrasse 18.

Prodaja Fran Stupica, Ljubljana. (877-2)

Prodaja slik.

Dve veliki historični sliki:

„Kraljici Mariji Stuart preberó njeno obsodbo“

in

„Elizabeta, kraljica angleška, imenuje Roberta Dudley gro- fom Leicester“

dalje

„portrét našega cesarja v na- ravni veličini v polni maršalski uniformi“ (928-1)

prodajo se za primerno ceno.

Slike se lahko ogledajo vsak dan do 10. maja t. l. pri **Viljemu Astolfi**, po- sestniku v **Škocjanu** na Dolenjskem.

Solnčnike

v največji izbiri po naj- zmernejših cenah

priporoča **L. Mikusch**

Ljubljana, Mestni trg 15.